

HALMVERSTEVIGING IN HET JUISTE GROEISTADIUM

Legering kan bij wintergerst en wintertarwe tot grote verliezen in opbrengst leiden. Daarom is het zeer belangrijk om deze gewassen tijdig en juist te behandelen met een halmversteviger. – Naar: Daniël Wittouck, LCG

Je kan legering efficiënt aanpakken en zelfs voorkomen door een aantal cultuurmaatregelen toe te passen, zoals het gebruik van rassen die minder gevoelig zijn voor legeren en niet te dicht zaaien. Een bereedeneerde stikstofbemesting is steeds noodzakelijk. Je moet overmatige stikstofgiften in de gewasstadia 'uitstoeien' (eerste fractie) en 'oprichten' (tweede fractie) proberen te vermijden want dat zal tot een te hoge gewasdichtheid leiden. Bij een verkeerde teelttechniek is de efficiëntie van de halmverstevigere, zelfs aan hogere dosissen, niet gegarandeerd.

Correct gebruik

Halmverstevigere mogen enkel worden toegediend aan een gezond gewas dat in volle groei is. Het is ook belangrijk dat het weer op het moment van de behandeling en tijdens de daaropvolgende dagen gunstig is. Groeizaam weer en de nodige temperatuur zorgen ervoor dat het gewas blijft doorgroeien, ondanks de groeivertraging die de halmverstevigere veroorzaken. Ook mag de teelt in die periode met

geen enkele vorm van stress te maken krijgen, zoals een tekort aan stikstof, een te lage of te hoge temperatuur, droogte en een te grote vochtigheid. Anders zijn de halmverstevigere minder doeltreffend en kunnen ze eveneens de ontwikkeling van de teelt schaden en het rendement drukken. Ten slotte moet het gewas droog zijn en vrij zijn van virussen. Je

Het voorkomen van legering begint al voor het zaaien.

moet ook steeds rekening houden met de aanbevelingen op het etiket om de toediening van halmverstevigere te optimaliseren. Daarop staat ook of het product mag worden toegepast in combinatie met andere gewasbeschermingsmiddelen. Hou ook rekening met het maximaal aantal toepassingen per product. Bij de meeste handelsproducten is er in gerst

maar één toepassing toegelaten. Ook in tarwe is er van sommige producten maar één toepassing toegestaan.

Wintergerst

Bij wintergerst kan je in normale omstandigheden halmverstevigere gebruiken op basis van ethefon. Je doet dit best bij een temperatuur van ongeveer 20 °C, maar ook niet warmer. De relatieve luchtvochtigheid moet hoger zijn dan 50 à 60%, je mag niet behandelen bij hitte en het verschil tussen de dag- en nachttemperatuur mag niet hoger zijn dan 15 °C. Wanneer je enkel ethefon gebruikt (Arvest, Cerafon, Etephon Classic, Etepro, Flordimex 480 en Yatze) pas je best 1 tot 1,25 l/ha van het handelsproduct toe. Bij een mengsel van ethefon en mepiquat-chloride, zoals Terpal, kan je 2 tot 3 l/ha gebruiken. Je past telkens het handelsproduct toe vanaf het stadium 'verschijnen laatste blad' tot 'verschijnen van de baarden' en bij voorkeur in het stadium 'laatste blad volledig ontrold'. Bij Terpal kan dit tot het stadium 'verschijnen van

de baarden'. Je vermengt de producten best met fungiciden in het stadium 'laatste blad volledig ontrold', maar middelen op basis van ethefon mag je niet mengen met dithiocarbamaten of met Diamant. Bijkomende behandelingen of het fractioneren van de producten is zelden verantwoord. Enkel in geval van nood laat dit toe om de weerstand tegen het legeren enigszins te verhogen. Het heeft geen zin om producten op basis van ethefon toe te passen rond het tweede-knoopstadium, om het even welk merk je zou gebruiken.

Als er een verhoogd risico is voor legeren, kan je tijdens het oprichten van de wintergerst een behandeling uitvoeren met trinexapac-ethyl (Moddus, Scitec ...) of met een combinatie van prohexadione en mepiquatchloride (Medax Top). De behandeling met Moddus of Scitec moet gebeuren vanaf het eerste- tot tweede-knoopstadium. Je kan een eerste keer 0,5 l/ha gebruiken tijdens het oprichten (bij voorkeur in het eersteknoopstadium). In het laatstebladstadium behandel je een tweede keer, nu met 240 g/ha ethefon. Ook kan je, in functie van het ras, eenmalig behandelen in het eerste- tot tweedeknoopstadium met 0,6 tot 0,8 l/ha Moddus of Scitec. Deze behandelingen moet je uitvoeren bij goed weer en een open hemel, als er voldoende lichtintensiteit is. Trinexapac-ethyl mag je niet gebruiken op vermeerderingsvelden. Soms veroorzaakt dit verschillen in halmlengte en dat zou op een vermeerderingsveld verward kunnen worden met een gebrek aan bestendigheid van het ras. Ten slotte kan menging met bepaalde herbiciden problemen geven. Bij toepassing bij temperaturen boven 25 °C en een lage luchtvochtigheid is er kans op necrose.

Bij een verhoogd risico op legeren kan je ook Medax Top gebruiken. BASF adviseert om in het stadium eerste- tot tweede knoop 0,8 tot 1 l/ha Medax Top te gebruiken. Nadien kan je in het laatstebladstadium (tegen aarknikken) 240 tot 480 g/ha ethefon gebruiken of 1,5 tot 2 l/ha Terpal. De behandeling moet gebeuren bij goed weer, maar is niet afhankelijk van de lichtintensiteit. Je kan Medax Top ook inzetten op vermeerderingsvelden. Hou er ook hier rekening mee dat het product problemen kan geven bij menging met bepaalde herbiciden.

Wintertarwe

Wanneer het gewas weinig legergevoelig is, een normale gewasdichtheid heeft en er een beredeneerde stikstofbemesting toegepast wordt in de gewasstadia 'uit-

stoelen' (eerste fractie) en 'oprichten' (tweede fractie), blijft CCC (of chloormequat) de meest aangewezen halmversteviger. CCC heeft de beste prijs-kwaliteitverhouding maar het gewas moet wel in goede staat zijn en de temperatuur moet hoger zijn dan 10 °C. Handelsproducten op basis van 720 g/l chloormequat zijn BC 720 CCC (uiteerste gebruiksdatum 30 november 2015) en Jadex 0 720. Je kan 1 l/ha gebruiken. Daarnaast zijn er producten op basis van 750 g/ha chloormequat (Belcocel 750, Cycocel 75, Cycofix 750 en Stabilan 750). Je past de behandeling best toe in het stadium 'begin oprichten', wanneer de aaraanleg 1 cm groot is. Je kan de toepassing uitvoeren tot het eerste- tot tweedeknoopstadium. Later kan de werking duidelijk minder zijn. Bij koudere en minder groeizame omstandigheden (een temperatuur tussen 6 en 10 °C) kan je Meteor 369 SL of Mondium inzetten. Die bevatten chloormequat en imazaquin en worden gedoseerd aan 2 l/ha. Je kan ze toepassen vanaf het stadium 'begin oprichten', wanneer de aaraanleg 0,5 tot 1 cm groot is, tot het eerste- tot tweedeknoopstadium. De toepassingsvoorwaarden zijn – behoudens de lagere minimumtemperatuur – hetzelfde als bij CCC.

Bij een hoge gewasdichtheid, een hoge eerste of tweede fractie of een legergevoelig gewas is er een verhoogd risico voor legeren. Ook dan kan je een halmversteviger op basis van CCC gebruiken, maar dan in 2 fracties. De eerste behandeling gebeurt in het stadium 'aar 1 cm', de tweede behandeling 10 tot 15 dagen later.

Je kan ook met trinexapac-ethyl (Moddus, Scitec ...) behandelen. Syngenta adviseert om 0,25 l/ha te mengen met 0,75 l/ha CCC 720 en dit toe te passen in het eersteknoopstadium. Een ander advies is om in het stadium eerste tot tweede knoop 0,4 tot 0,5 l/ha Moddus of Scitec toe te passen. De toepassingsvoorwaarden zijn dezelfde als bij wintergerst. Je kan bij een verhoogd risico ook prohexadione en mepiquatchloride (Medax Top) gebruiken. Dit kan ook op vermeerderingsvelden. Bij wintertarwe adviseert BASF een dosis van 0,4-0,8 l/ha Medax Top samen met 0,5 tot 0,75 l/ha Cycocel 750 te gebruiken. Als je geen CCC mag gebruiken, kan je ook alleen 0,8 l/ha Medax Top in het eersteknoopstadium inzetten. In die situatie kan je ook een eerste behandeling met Meteor 369 SL of Mondium laten volgen door 0,4 tot 0,8 l/ha Medax Top. De toepassingsvoorwaarden zijn hetzelfde als bij wintergerst. Een

vierde mogelijkheid is dat je in die situatie kiest voor chloormequat in combinatie met imazaquin (Meteor 369 SL of Mondium). Je gebruikt best 2 l/ha van het handelsproduct. De stadia en toepassingsvoorwaarden zijn dezelfde als in normale omstandigheden.

Als na de eerste behandeling met CCC de kans op legeren toeneemt, bijvoorbeeld bij een te hoge stikstofbemesting en/of een sterke mineralisatie, kan je voor een tweede behandeling opteren. Je kan dan een derde of de helft van de dosis CCC toepassen in het eerste- tot tweede-knoopstadium. Je kan ook 0,25 tot 0,3 l/ha trinexapac-ethyl gebruiken. Daarnaast kan je ook kiezen voor Medax Top. De dosis moet je aanpassen in functie van de rasgevoeligheid en de bemesting. Je kan in het eerste- tot tweedeknoopstadium 0,4 tot 0,8 l/ha Medax Top en 0,5 tot 0,75 l/ha CCC750 toepassen ofwel 0,4 tot 0,8 l/ha Medax Top alleen. Je kan ook 1 tot 2 l/ha chloormequat en imazaquin toepassen, in functie van de gewasstand en de rasgevoeligheid.

Ten slotte kan je bij gevaar voor legering na een behandeling met chloormequat ook halmverstevigere op basis van ethefon gebruiken. Als er al een keer behandeld werd met CCC in het stadium 'aar 1 cm tot eerste knoop', kan je 240 tot 360 g/ha gebruiken. Wanneer je nog niet behandelde met CCC, kan je de dosis indien nodig verhogen tot 600 g/ha. Je kan dit toepassen vanaf het stadium 'punten van het laatste blad' tot het 'volledig ontrollen van het laatste blad'. De ideale temperatuur is 20 °C. Hou er rekening mee dat deze behandeling de afstand tussen het laatste blad en de aar verkort en bijgevolg later de overdracht van ziekten van het blad naar de aar zal vergemakkelijken. Je kan ook Terpal toepassen. Wanneer er na een eerste behandeling met CCC nog gevaar op legeren bestaat, kan je met een dosis van 1,5 tot 2 l/ha Terpal behandelen in het stadium 'punten laatste blad tot laatste blad'. Wanneer er nog niet is behandeld met CCC kan je 2,5 tot 3 l/ha Terpal gebruiken in het stadium 'tweede knoop tot laatste blad'. Wees je ervan bewust dat bij ongunstige groeiomstandigheden de selectiviteit van Terpal wisselvallig is. De verkorting van de stengel, en meer specifiek de internodiën die zich vormen na de behandeling, is dan dikwijls zeer sterk. In het geval van een wat latere behandeling blijft de aar zeer kort bij de bladeren, wat, een eventuele overdracht van ziekten (witziekte, septoria) van het blad naar de aar vergemakkelijkt. ■